

1)

SZTAŁ GENERALNY
 9.10 4
 0003893
 -/14

Specjalny 40

Egz. pojedynczy.

Plan operacyjny
rozwiniecia 1 i 2 Armii Wojska Polskiego
na wypadek działań wojennych w 1951r.

I. Ogólna koncepcja.

1. Ocena sytuacji operacyjno-strategicznej Polski.

Sytuacja operacyjno-strategiczna Polski, biorąc pod uwagę ogólne położenie na zachodnio-europejskim teatrze, charakteryzuje się następującymi najważniejszymi cechami:

- a) istnienie Niemieckiej Republiki Demokratycznej na zachodzie;
- b) obecność wojsk radzieckich na terenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej do linii rzeki Łaby;
- c) granica z Ludową Republiką Czechosłowacji na południu.

Wniosek:

Bezpośrednie działania wojsk ludowych ewentualnych przeciwników z zachodu i południa na teren Polski w pierwsze dni wojny są wykluczone.

Jedyną granicą, na którą mogą bezpośrednio oddziaływać wojska przopuszczalnych przeciwników, pozostaje granica morska Polski wzdłuż wybrzeża morza Bałtyckiego.

2. Ocena możliwości działań przypuszczalnych przeciwników

Bezpośrednio sąsiadujące z nami na Bałtyku państwa, - Szwecja, Norwegia i Dania - posiadają stosunkowo niewielką ilość wojsk do rozpoczęcia działań natychmiast w dzień wybuchu wojny. Szwecja, po rozpoczęciu mobilizacji (M-2 - M-4) mogą być gotowi do działań, stwarzając zagrożenie dla wybrzeża morskiego Polski.

Zasadnicze zaś zagrożenie dla granicy morskiej Polski mogą stanowić wojska anglo-amerykańskie znajdujące się obecnie w Niemczech Zachodnich i w zachodnio-europejskich krajach bloku atlantyckiego (Anglia, Francja, Belgia, Holandia), a także armia niemiecka, tworzona obecnie w Niemczech Zachodnich, część sił której może być przerzucona do państw skandynawskich celem rozpoczęcia bezpośrednich działań na wybrzeżu morskim Polski.

Możliwość takiego przesunięcia poważnej ilości wojsk i następnego działania ich na wybrzeżu Polski drogą desantów morskich i powietrznych potwierdza:

- obecność anglo-amerykańskiej floty wojennej w wodach Morza Bałtyckiego;
- niewycofanie przez anglo-amerykanów sprzętu desantowego wytego dla operacji w Normandii;
- wielkie liczebnie floty handlowe i rybackie państw skandynawskich i pozostałych zachodnio-europejskich państw bloku atlantyckiego.

3)

Duża ilość lotnisk, znajdujących się w państwach skandynawskich (Szwecji, Norwegii, Danii), a także prace prowadzone tam obecnie na budowę i rozbudowę lotnisk pod ciężkie bombowce i samoloty odrzutowe, świadczą o możliwości zesrodkowania większej ilości lotnictwa (w tej liczbie i desantowego) dla działań w basenie Morza Bałtyckiego.

Wnioski:

A) Należy przypuszczać, iż w przewrotnym okresie wojny, przypuszczalni przeciwnicy mogą stworzyć zagrożenie ze strony wybrzeża Morza Bałtyckiego, które oni mogą wykorzystać dla dokonania taktycznych lub operacyjnych desantów morskich z jednoczesnym wypadaniem desantów powietrznych.

B) Desanty morskie przypuszczalnych przeciwników mogą być wspierane desantami powietrznymi i w zależności od ogólnego położenia przeprowadzane w celach:

a) niewielkie desanty taktyczne o charakterze rażącej dywersji (morskie i powietrzne) z zadaniem opanowania, zahamowania działań lub zniszczenia basenu Marynarki Wojennej lub posreżonych portów; głównym celem tego rodzaju działań będzie dezorganizacja i uniemożliwienie basowania Marynarki Wojennej na wybrzeżu;

b) bardziej silne desanty operacyjne (morskie i powietrzne), zadaniem których może być

4)

- próba utworzenia jak największego od Węgier
Polskiego na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, celu
odlegnięcia od głównego kierunku działań,

- próba przecięcia nadzwyczaj ważnych komu-
nikacji Wschód - Zachód,

- próba przeszkodzenia w planowym przeprowadze-
niu rozmachania na północno zachod-
nym odcinku zachodnio-europejskiego teatru,

- próba rozwinięcia pomocniczych działań
dla wyjścia w tej operacyjnej sytuacji
wzrostu wojsk działających na północ od

Berlina, w wypadku rozwinięcia prze-
sypniających przeciwników głównych okre-
ślan na kierunku Berlin - Warszawa

C) Oceniąc możliwości przypuszczałych prze-
biegów w czasie walny stwierdzić:

a) w pierwszy dzień wojny spodziewać się
można tylko działań lotnictwa nieprzyjaciela
na rejonach rozlokowania wojsk, przewozy
militaryjne, rejonów rozmachania, przede-
głównie w północno-zachodniej części Polski
i na jej wybrzeżu morskim, a także na
bary Marginali Wojeńskiej i porty oraz
rejonach przemysłowe i ważne obiekty państ-
wowe,

b) na trzeci-czwarty dzień wojny można
oczekiwać działań niewielkich desantów
morskich i powietrznych z taktycznymi
celami,

c) bardziej silne desanty operacyjne morskie
i powietrzne mogą być dokonane nie
wczesniej niż na ~~ostatni~~ dzień wojny

2) Wszystko powyższe nasuwa wniosek o konieczności natychmiastowej organizacji obrony przeddesantowej całego wybrzeża morskiego Polski oraz zgrupować główne siły Wojska Polskiego w północno-zachodniej części Kraju.

3. Ocena terenu wybrzeża i północno-zachodniej części Polski

A) Obszar przybrzeżny Polski przedstawia teren pofalowany, przecięty wąskimi kanałami, polami, cyrniami i południami na północ, pokryty lasami, posiadający dosyć rozwiniętą sieć dróg kolejowych i kolejonych. Umożliwia to szybkie ugrupowanie wojsk i szybkie ich przegrupowanie na dowolny odcinek wybrzeża.

Linia głębokości 10 m, przechodząca w 1,5 km od brzegu morza, w zasadzie nie umożliwia wysadzenia desantu wzdłuż całego wybrzeża.

Z punktu widzenia możliwości podjęcia i wysadzenia desantu, dogodności stworzenia przyczółków, pobozenia i znaczenia portów i basen morskich oraz możliwości rozwinięcia skutecznego działania wzdłuż ewentualnych przyczółków wybrzeża można rozdzielić na sześć odcinków.

Pierwszy - wybrzeże zatoki Gdańskiej z basenem głównym Gdańsk - Gdynia o długości 100 km.

Delta Wisły, miasta Gdańsk, Sopot i Gdynia, które można łatwo zamienić w punkty oporu.

6) utrudniają bezpośrednie wysadzenie desantu na odcinku 40 km. Pozostały odcinek osłonięty przed wyspą Hel, skuteczną pod względem dogodności obrotu miejsca do zatoki, nie stwarza wygodnych warunków wysadzenia desantu, który wymagałby wyjścia z przelazów.

Drugi - Rowy - Rowy o długości 85 km

Odcinek ten posiadający liczne jeziora, przecięty rzekami, częściowo zabagniony nie jest dogodnym dla stworzenia przystanku, jakkolwiek nie utrudnia on lądowania. Nie wykluczonym jednak jest wysadzenie desantu na odcinku między jeziorami Zaplowieckim i Sarleskim (około 20 km), który pod względem warunków terenowych i innych czynników umożliwia dalsze cele ewentualnej operacji lądowania.

Tzeci - Rowy - jez. Wicho, z drogą średnim portem Wiska, o długości 30 km

Odcinek ten nie utrudnia wysadzenia desantu, operacyjnie związany jest z rejonem Kołobrzegu. Ze względu jednak na brak szerszych perspektyw operacyjnego wykorzystania powołanego, odcinek ten może być obiektem działań pomocniczych.

Czwarty - jez. Wicho - jez. Janus o długości 50 km. Ze względu na dużą ilość jezior i rzek, zabagnienie w pasie przylbocinym odcinek ten jest niegodny dla wysadzenia desantu.

7)

Piąty - jez. Jamno - Działów z połciem Kolbra o długości 85 km

Odcinek ten jest najbardziej dogodnym dla wysadzenia desantu i rozwinęcia działań w gósb. Jedynie w rejonie Niechorze, Szwajcar (około 14 km) ze względu na drugorzędne wysadzenie desantu jest mało dogodnym. Najbardziej dogodnym i możliwym dla wysadzenia desantu jest rejon na wschodzie i zachód od Kolbrzegu (miejscowości jez. Jamno i Resko) o długości około 40 km.

Szesty - Działów - Świątynie z połciem Świątynie o długości 40 km

Odcinek niedogodny dla wysadzenia desantu. Możliwym jest wysadzenie desantu taktycznego dla opanowania lasy Świątynie

B. Teren w gósb. wyższej jest bardziej porzecinany i lesisty (50-70%) we wschodniej części, co ułatwia skryty rozmieszczenie wojsk, jednak utrudnia ich manewr. Zachód na część terenu jest otwarta, bez poważniejszych przeszkód terenowych, co stwarza dogodne warunki dla manewru. Przekierowanie jece do Bałtyku ze względu na swój bieżni we stanowiska poważnej przeszkody.

"Pas jezior ciągnący się z północnego wschodu na zachód na linii Bytów, Sierczinek, Działów, Gyrzyce pozwala zorganizować dogodny pas ochrony."

3) W dalszej części sieci (rejon Ustka - Włocławek) nowa powołanego przeciwnicy wodny

Sieć dróg na rybnym rozwinięta (średnia przypada na 100 km² 80 km dróg i 4000 50% szosowych, na 1 km dróg. Sieć dróg posiadała iajprzeznaczona na mierzwiu wzdłuż frontu i 2 gęsto

Wnioski

1. Głównym odcinkiem mostowego przelazem desantu jest rejon wschodni zachodni od Kobylnego (niechyż jez. Jamno - Resko) o długości 40 km.

Dla obrony tego rejonu należy zorganizować do Korpusu Piechoty i zamieszanie przygotować siły przeciwnatarcia dla fuzerowania mostowego desantu przypuszczalnych przeciwników.

2. Niewykluczone są działania przypuszczalnych przeciwników w celu opanowania lasy Gdansk Gdynia od brdu, po stworzeniu przystanku w rejonie jezior Zarwo-wieckiego i Salskiego.

Dla obrony rejonu lasy głównej należy mieć u siebie nie dwie Dywizje Piechoty.

3. Drugorzędne odcinki: Świnoujście - Dziwnów i Gdansk - Braniewo mogą być obsadzone przez Brygady Obrony Wybrzeża.

4. Odcinek Romy - jez. Jamno o długości 85 km, mogący być terenem działań pomocniczych przypuszczalnych przeciwników, winien być broniony siłami Dywizji Piechoty, ze zwróceniem głównej uwagi na rejon portu Ustka.

5) Według oceny terenu poszczególne elementy obrony winny przebiegać

- a) przedni skraj głównego pasa obrony wzdłuż brzegu morza,
- b) drugi pas obrony na linii: Wnieszce, Wętko-rono, Lehook, Świątek, Stawno, Łocalin, Marzyna, Goszno, Gryfice, Wolin.
- c) trzeci pas obrony na linii: Grew, Kępczysy, Kamienica Krol, Łazna Dobrowka, Orzek, Polanow, Bialegard, Piotry, Nowogard, Stepnica, Ostrow,
- d) frontowe pary obrony na linii:
  - pierwszy: Starogard, Skosciersyna, Bytów, Szereciniek, Czaplinek, Łocemiec, Stargard, Szerecin;
  - drugi: na południowym brzegu rzeki Notec i Warta.

6) z punktu widzenia skrytego rozmieszczenia i zapewnienia wygodnych warunków dla manewru odwody operacyjne wskazany jest rozmieszczenie w rejonie Chojnice, Szereciniek, Cedachow.

4. Ocena możliwości sił własnych

Dla zisurzenia planu organizacji obrony przeciwdesantowej wybrzeża Polski oraz zgrupowania głównych sił w północno-zachodniej części kraju. Wojsko Polskie w pierwszym okresie wojny rozpozna następującym siłom:

- 1 Armia - dyslokowana w Bydgoskim II OW;
- 2 Armia - dyslokowana we Wrocławskim IV OW;
- trzy brygady obrony wybrzeża preformalnie wywane z trzech brygad ochrony pogranicza;

jednostki Naczelnego Dowództwa
(skład jednostek 122 broni Wal. pol.
i 122 broni W. N.)

Rozem. Stanowić to

- cztery Korpusy Piechoty - dwa warianty D¹
- dwa Korpusy Pancernie - cztery D²
- trzy brygady obrony wybrzeża
- cztery dywizje lotnicze: dwie DLB, jedna DLB, jedna DLS,

Wnioski

- 1) Dla organizacji obrony przeciwdesantowej wybrzeża należy użyć 1 Armii w składzie dwóch K. Piech (reszta DP) i K. Panc (dwie DL mechan)
- 2) 2. Armia można zgrupować w północno-zachodniej części kraju
- 3) Brygady obrony wybrzeża można użyć do obrony mobilizacji i rozwinięcia wojsk 1A, pozostawić dwie brygady pozostać w obronie wybrzeża, zaś jedną wycofać i użyć jako oddział do walki z powietrznymi desantami

5. Ocena czasu na przygotowanie obrony

- a) Odmobilizowanie jednostek piechoty kadrowych, dywizji będzie zakończony na II-2;
  - dywizji zmechanizowanych na II-4;
  - dywizji terytorialnych na II-6;
  - brygad obrony wybrzeża na II-1.
- b) Kalkulując czas potrzebny na dokonanie przegrupowań można przyjąć następującą gotowość jednostek do działań w surych rejonach:

1. Armia

- 12, 14, 15 DP - M-3

- 8, 16 DZ mech 1 K Panc - M-6

- 3 K Piech - M-10

2. Armia - M-7

a) z powyższego wynika, że gotowość prac obronnych można wyznaczyć

- pewnej kategoryi na M-15

- pełną gotowość (przy użyciu ludności miejscowej) na M-30

II. Decyzja wstępna.

Organizować obronę przed desantem wylądowania morskiego Polaków od Brańkowa do Swinowyscie siłami 1 Armii oraz trzech Brygad Obrony Wybrzeża kierując główny wysiłek na odparcie i zniszczenie desantów morskich i powietrznych przysiężactw i ich przeciwników skierowanych na obszar Głogobrzegu, głównej linii Marynarki Wojennej Gdańsk - Gdynia i linii Swinowyscie

2. Armia zgrupować w rejonie Piła, Choszczno, Sulecin, Poznań dla możliwego wykorzystania jej do działań na wybrzeżu, a także w kierunku na północ od Berlina

Ochronę mobilizacji i rozwinięcia jednostek 1 Armii od strony wybrzeża powierzyć trzem Brygadam Obrony Wybrzeża z gotowością M-1

Lesnodkowanie 2 Armii we wskazanym rejonie zakończyć na M-7

- 14) gotowości obrony przeciwnika w rejonie:
- odcinek przegrupowania kolejarstwa
- pełna gotowość obrony w rejonie

Zadania

1. 1 Armia w składzie 11 3 KPiach, 1 KParce i jednostki artylerii z 600000 Przewodząca obronę Wybrzeża, 13 BAC i 1000000 w rejonie ogólna - zorganizować obronę przeciwnika w rejonie Wybrzeża na odcinku od Braniewa do Świnoujścia mając w pierwszym rzędzie dwa KPiach i dwie BOW w drugim rzędzie KParce.

Na M-2 zakonomy odnowelizowanie jednostek 1 KPiach i zorganizować obronę Wybrzeża

- BOW na odcinku Świnoujście - Drwinów,
- 12 DP na odcinku Drwinów - (wyj.) Kołobrzeg,
- 14 DP na odcinku Kołobrzeg - (wyj.) jez. Janina,
- BOW na odcinku jez. Janina - Łeba,
- 15 DP na odcinku (wyj.) Łeba - Gdansk,
- BOW na odcinku (wyj.) Gdansk - Braniewo

W M-4 zakonomy odnowelizowanie i rozpoczęcie przegrupowanie 1 KParce, a na M-6 rozpocząć go w rejonie Chojnice, Surociniek, Czuchów w gotowości do wykonania przeciwnika w kierunkach:

- a) Chojnice, Koscieryzna, Kartusy, Gdynia,
- b) Czuchów, Miastko, Świdwin, Sępólno, Darłowo,
- c) Surociniek, Białogard, Kołobrzeg

Na M-10 2 Armia zakonomy odnowelizowanie 3 KPiach, przegrupowanie w rejonie i zorganizować obronę w następującym ugrupowaniu:

- BOW na odcinku Świnoujście - Drwinów

- 1 K Piech na odcinku (angl.) Działowo - (angl.) Jes Janowo
- 3 K Piech na odcinku Jes Janowo - M Koszary, może jeden pułk na odcinku Jes Sanktokie, Jes Karnowickie i dwie dywizje dla obrony lasów równiej gdziński - Gdynia, z czego 1 batalion na półwyspie Peł,
- BOW na odcinku (angl.) Mironowo - Branańcowo,
- 1 K Panc w poprzeczno wskazanym rejonie
- BOW wycofuje z odcinka (angl.) Działowo, schodzi wyżej dla walki z desantami powietrznymi przymuszającymi przeciwników

2) 2 Armia w składzie 2 i 4 K Piech i 2 K Panc z 12 BAC - na M-7 rakonicy Środkowawie w rejonie Piła, Chosierno, Poznań, Sulęcín

2 K Panc zgrupuje się w rejonie Tuszów, Anawno, Chosierno w gotowości do współdziałania w obronie wybrzeża, wykonana przeciwności w kierunkach

- a) Gryfice - Kołobrzeg
- b) Koszalin - Darłowo

3) Marynarka Wojenna

- a) współdziała z wojskami 1 Armii w obronie przeciwdesantowej wybrzeża;
- b) organizuje obronę las morskich;
- c) zabezpiecza odpowiednie porty, niezbędne dla lądowania okrętów wojennych

4) Armia Lotnicza

- a) wspiera i osłania wojska 1 Armii w Marynarce Wojennej, broniące wybrzeża;
- b) osłania lasy Marynarki Wojennej
- c) osłania reśiodkowanie i reświntęcie 2 Armii we wskazanym rejonie

14) 5) Saperskie zabezpieczenie obrony przedemur

Pierwszą skraj głównego pasa obrony przedemur
wzdłuż liniegu muru.

Drugi pas obrony na linii Włocławek, Węgrów,
Lelonek, Siemsk, Świdwin, Koszalin, Mława,
Goszczów, Gryfice, Wolin.

Trzeci armijny pas obrony na linii Toruń,
Kartusy, Kamieńca Krol, Czarna Dąbrowska,
Ośiek, Polanów, Białogard, Płoty, Nowogard,
Stępnica, Ostrow.

Frontowy pas obrony na linii Starogard,
Kosciernia, Bytów, Srebrnik, Czapłówek,
Lubieniec, Stargard, Ślesice.

Przed pierwszym skrajem głównego pasa
obrony w wodzie zająć na liniegu
także przed następnym pasem obrony, będą
wstawione przeszkody, szczególnie silne na
odrębkach.

- miejsce do zataki Gdańskiej i obszar
główny bazy Gdańsk-Gdynia,

- jez. Łaniewskie - jez. Śarbkie,

- jez. Jamno - jez. Resko z portem Kotobrzeż,

- miejsce do zataki Srebrnińskiej i bazy Świdwin
i Srebrnik.

Bazy morskie Gdańsk-Gdynia, Ustka,
Kotobrzeż i Świnoujście, a także miasta
Lelonek, Siemsk, Świdwin, Koszalin, Białogard,
Gryfice i Nowogard będą przystosowane do
obrony okrojonej.

Dziwiewski, p/2